

Läs ♥ förskola

Att utveckla bibliotek och förskolor som centrala arenor i det läsfrämjande arbetet

Läs ♥ förskola - som del av något större

Läs ♥ förskola är en insats som bidrar till att ge barn en god språklig start i livet. Det är en prioriterad insats inom Jämlikt Göteborg för att skapa likvärdiga livsvillkor och öka jämlikheten i vår stad. Det övergripande målet för insatsen är att ge barn och unga en god start i livet och goda uppväxtvillkor. Läs ♥ förskola är en del av *Staden där vi läser för våra barn*, en mobilisering i Göteborgs stad med syfte att förstärka och utveckla läs- och berättarupplevelser för och med barn tidigt i livet. Högläsning med barn främjar barnets ordförråd, läslust och läsförmåga. På lång sikt bidrar det till att fler blir behöriga till gymnasiet, vidareutbildar sig och lättare får jobb. Genom att fler vuxna läser för sina barn vet vi att förutsättningar för jämlikhet ökar. Det är vårdnadshavaren som i störst utsträckning kan påverka barnens läslust och läsvanor. En central del i mobiliseringen är därför att öka vuxnas medvetenhet och kunskap kring vikten och värdet av att läsa med och för barn.

Förskolan möter i stort sett alla barn och vårdnadshavare och utgör därmed en viktig arena för att sprida kunskap och öka vuxnas medvetenhet kring vikten och värdet av läs- och berättarupplevelser. Vidare har förskolan möjlighet att ge alla barn en läs- eller berättarstund varje dag. "Att utveckla förskolan som central arena för det läsfrämjande arbetet" har vidare, av olika professioner som möter barn och vårdnadshavare, identifierats och prioriterats som ett utvecklingsområde inom mobiliseringsfrågan. Detta innefattar bland annat etablering av kapprumsbibliotek, strukturerade föräldramöten med fokus på läs- och berättarbetydelse, starkare koppling till folkbiblioteken samt kompetensinsatser med fokus på hur boken används i förskolans pedagogiska verksamhet. Läs ♥ förskola ger dessa uttryckta behov ett tydligt sammanhang och möjliggör ett helhetsgrepp kring utvecklingen av förskolan som central arena för det läsfrämjande arbetet.

Stadsbiblioteket i Göteborg arbetar idag med flera satsningar som stärker barns tidiga språkutveckling. Bland annat finns sedan många år *Grundbeståndet* som förstärker bokutbudet på förskoleavdelningar samt hembesök och bokgåvor genom *Bokstart*. Läs ♥ förskola kompletterar aktuella insatser med ett fördjupat och långsiktigt samarbete mellan bibliotek och förskola för att stärka förskolan som central arena i det läsfrämjande arbetet.

Syfte, mål och målgrupp

Syftet med Läs ♥ förskola är att:

- Öka kunskap och medvetenheten kring läsfrämjande insatser *inom bibliotek och förskolor*

Målet är att:

- *Fler barn skall få möta böcker och bli lästa med*
- *Förskola och bibliotek skall hitta nära samarbetsformer*
- *Barnlitteratur skall användas i det dagliga arbetet på förskolan*
- *Föräldrar informeras om läsningen betydelse*

Läs ♥ förskola vänder sig till förskole -och biblioteksverksamheter. Den primära målgruppen för projektet är pedagoger inom förskolan samt biblioteksanställda. Den sekundära målgruppen är barn 0-6 år och deras vårdnadshavare samt andra viktiga vuxna runt barnen.

Upplägg och genomförande

Pedagoger vid förskoleavdelningar och biblioteksanställda erbjuds delta i ett studiecirkelupplägg som sätter fokus på bokens möjligheter i det dagliga arbetet och ger barnen en positiv upplevelse av böcker och läsning.

Medverkande erbjuds:

- Medverkan i en studiecirkel som utgår från boken *Bilderbokens mångfald och möjligheter* av Agneta Edwards. Boken belyser faktorer som främjar bilderboken i det dagliga pedagogiska arbetet på förskolan
- Inspirerande halvdagsföreläsningar
- Inspirerande visningar för barngruppen av det lokala stadsdelsbiblioteket och Göteborgs Stadsbibliotek
- Kappprumsbibliotek till förskolan med böcker som barn och vårdnadshavare kan låna hem
- Ytterligare litteratur: *Läslust i hemmet* av Carina Fast och *Boksamtal med bilderböcker* av Agneta Edwards
- Exempel på föräldramötesupplägg med fokus på tidig språkutveckling och vikten av läs – och berättarupplevelser
- Informationsmaterial att sprida till vårdnadshavare eller andra viktiga vuxna runt barnet

Från medverkande förväntas att:

- aktivt använder sig av boken i den dagliga verksamheten.
- informera om läs-och berättarbetydelsen och om satsningen *Läs ♥ förskola* i olika sammanhang, bland annat föräldramöten.
- Deltagare blir frigjorda från dagligt arbete för deltagande på fortbildningsdagarna.
- Minst en person per enhet deltar i studiecirkeln, gärna fler. Studiecirkeln består av 5 träffar á 2.5 timmar från mars till oktober. Mellan träffarna förväntas deltagarna läsa studiematerialet och genomföra aktiviteter med barnen
- Deltagare bildar ett nätverk för kontinuerlig fortbildning och utbyte av erfarenheter

En insats med stöd i forskning och beprövad erfarenhet

Det finns vissa komponenter i ett arbete för att främja barns språkutveckling, ordförråd, läslust och läsförmåga som verkar vara mer effektiva än andra. Vid en genomgång av kunskapssammanställningar, utvärderingar och forskningsresultat samt de beprövade erfarenheterna på området lyfts bland annat litteraturombud med ett läsfrämjande uppdrag fram som en effektiv komponent. Kapprumsbibliotek, samverkan med bibliotek och tillgång till böcker i hemmen är andra effektiva komponenter som lyfts fram och som även de har tydlig koppling *Läs ♥ förskola*. I statens kulturråds kunskapsöversikt redovisas utvärderingar som menar att litteraturprofil och litteraturombud på förskolor har visats vara effektiva för att stärka det läsfrämjande arbetet. Vidare redovisas utvärderingar som lyfter fram att kapprumsbibliotek i varierande grad även det kan vara en effektiv komponent. Särskilt i kombination med läsombud och i samarbete med folkbiblioteken.

Läs ♥ förskola är inspirerat av Mölndals Stad arbete med litteraturprofilerade förskolor som även utvärderats. Resultatet av utvärderingen visade bland annat att samarbetet mellan förskola och bibliotek genererat ett värdefullt kunskapsutbyte yrkesområdena emellan. Utvärderingen visade också på att barnen som gått på en litteraturprofilerad förskola hade en utvecklad förmåga att tänka och resonera kring litteratur, mycket stor tillgång till berättelser och litteratur och vana att samtala om densamma samt kunskap om hur man kan använda sig av ett bibliotek.

Insatsen följs upp och utvärderas

Projektet kommer att studeras på olika sätt och utifrån olika perspektiv. I samarbete med Elisabeth Mellberg vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande vid Göteborgs kommer pedagogernas läsvanor att undersökas. En enkät kommer att delas ut vid första studiecirkeltillfället för att undersöka pedagogernas läsvanor i förskolan samt följas

upp vid sista studiecirkeltillfället. Samarbetet med Universitetet möjliggör också fördjupade studier utifrån ett barn- och föräldraperspektiv. Detta kan exempelvis ske genom observationer på plats samt fördjupade diskussioner och djupintervjuer med vårdnadshavare av studenter på master- eller grundnivå.

Vidare tilldelas deltagarna personliga reflektionsböcker där löpande reflektioner kring bilderböcker, barnens lärande och utveckling, samt personlig utveckling och medvetenhet dokumenteras under projektiden. Vid varje studiecirkeltillfälle samlas nya kunskaper ihop och delas i storgrupp vilket bidrar till en kontinuerlig processuppföljning och till gruppens kollektiva lärande. En utvärderingsdialog med samtliga deltagare kommer att genomföras vid sista studiecirkeltillfället med utgångspunkt i projektets innehåll och mål.

Framtiden, långsiktighet och fortsatt arbete

Studiecirkelmodellen ökar kunskapen och medvetenheten kring bilderboken som utgångspunkt för barns lek och lärande i förskolan. Genom en urvalsmodell som inringar fördjupad dialog med förskolechefer säkerställs en långsiktig och strategisk implementering. Vidare erbjuds deltagande förskolor att ingå i ett *Läs ♥ Förskola nätverk*. Nätverket skapar förutsättningar för projektet att integreras inom stadens ordinarie verksamhet vilket därmed säkerställer den långsiktiga måluppfyllelsen. Nätverket består av utsedda läsombud ifrån medverkande förskolor samt biblioteksanställda. Stadsbiblioteket samordnar nätverket, utgör en stödfunktion för utsedda litteraturombud, erbjuder möjlighet till erfarenhetsutbyte samt ombesörjer fördjupande fortbildningsinsatser. Stadsbiblioteket ansvarar också fortsättningsvis att introducera nya förskolor och bibliotek ifrån andra stadsdelar. Förhoppningen är att Göteborgs stads nya förvaltning för förskolan har ett delat ägarskap för satsningen tillsammans med kulturförvaltningen samt att introducerade stadsdelar driver egna studiecirkel riktat till förskolorna i stadsdelen där stadsdelsbiblioteken är ansvarig för genomförandet.

Intresserad av att delta?

Alla förskolor i Göteborgs stad har möjlighet att ansöka om att medverka i *Läs ♥ förskola*. Det är gynnsamt att förskolor som deltar i projektet kommer ifrån olika stadsdelar och områden i staden. Medverkande förskolor befinner sig i olika socioekonomiska kontexter och har därmed olika erfarenheter och förutsättningar för sitt deltagande. Detta berikar gruppens kollegiala lärande genom att olika perspektiv lyfts och delas.

Förskolor som önskar delta ansöker om att medverka genom stadsbibliotekets årliga utlysning för *Grundbestånd*. Urvalet av förskolor baseras även på förutsättningar för samverkan med ett specifikt folkbibliotek i närområdet och genom en fördjupad dialog med

förskolechefer. Förskolans förutsättningar att långsiktig och strategiskt delta i en förändringsprocess för ett mer medvetet användande av bilderboken i sin verksamhet är en viktig utgångspunkt för urvalet.

Bästa hälsningar

Anna Hedlund, Mediapedagog Stadsbiblioteket Göteborg och Projektledare Läs ♥ Förskola
Telefon: 031-368 33 71, e-post anna.hedlund@kultur.goteborg.se

Malin Omland, Processledare Jämlikt Göteborg och Staden där vi läser för våra barn
Telefon: 031-365 64 34, e-post: malin.omland@orgryteharlanda.goteborg.se

Hör gärna av dig om du har några frågor eller funderingar.

Tillsammans kan vi bidra till att alla barn blir lästa med, ges en god språklig start i livet och förutsättningar att klara skolan!